

RP 290/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av vallagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att vallagen ändras så att den finska benämningen på kommunalval, 'kunnallisvaalit', ändras till 'kuntavaalit'. Enligt förslaget ska dessutom valdagen för kommunalval flyttas till den tredje söndagen i april under valåret. Vidare föreslås det att följande kommunalval förrätas enligt den nya tidtabellen 2017. I proposi-

tionen föreslås det också att den paragraf i vallagen som gäller valkretsar ses över så att den motsvarar de ändringar i kommunindelningen som träder i kraft vid ingången av 2015.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som den nya kommunallagen.

MOTIVERINGAR

1 Nuläge

Tidpunkten för kommunalvalet är nu den fjärde söndagen i oktober. I 144 § i vallagen (714/1998) föreskrivs om valdagen. I kommunallagen (365/1995) föreskrivs om när fullmäktiges mandatperiod börjar och hur lång den är. Enligt 9 § i kommunallagen utses ledamöterna och ersättarna i fullmäktige genom kommunalval för de fyra kalenderår som följer efter valåret. På så vis bestäms att fullmäktiges mandatperiod börjar från ingången av kalenderåret. Längden på fullmäktiges mandatperiod är också fastslagen till fyra år.

Enligt den kommunala vallagen från 1917 ordnades kommunalvalet i december. December ansågs på grund av dåligt väder vara en besvärlig tidpunkt med tanke på röstningen och 1950 flyttades kommunalvalet till den första söndagen och följande måndag i oktober. År 1990 övergick man på samma sätt som vid statliga val till endagsval och valdagen blev av valtekniska skäl den tredje söndagen i oktober. I 1998 års vallag ändrades valdagen för kommunalvalet till den fjärde söndagen i oktober. Fullmäktiges mandatperiod var ursprungligen tre år, men sedan riksdagens valperiod ändrades från tre till fyra år 1954 förlängdes också fullmäktiges valperiod till fyra år 1955.

Kommunalvalet och riksdagsvalet har alltid hållits vid olika tidpunkter i Finland. Man har flera gånger övervägt att slå ihop valen, bl.a. i ett betänkande av kommittén Demokrati 2007 (KM 2005:1, s. 47), men idén har tills vidare förkastats och man har hållit sig till principen om särskilda val. Att införa en gemensam valdag (utan samtidiga val) har inte tidigare övervägts.

Valdagarna för riksdagsvalet och valet av republikens president ändrades 2010. Enligt 107 § i vallagen (431/2010) är valdagen vid riksdagsval den tredje söndagen i april. Om den tredje söndagen i april är påskdagen eller söndagen efter påskdagen, är valdagen söndagen före påskdagen i enlighet med 189 § 1 mom. i vallagen. Ändringen av tidpunkten för riksdagsvalet motiverades med att vädret

i april oftast är lämpligare med tanke på valkampanjer utomhus och att vädret på valdagen med större sannolikhet är bättre också med tanke på väljarna än i mars (RP 8/2010 rd, s. 1).

Röstningsaktiviteten i kommunalvalet har sjunkit betydligt under en längre period. I kommunalvalet 2012 var röstningsaktiviteten 58,3 procent. Valdeltagandet är på en klart lägre nivå i kommunalvalet i Finland än i de övriga nordiska länderna. Alla åtgärder som stöder valdeltagandet bör alltså understödjas. Det finns i och för sig inga klara forskningsbevis för att väderförhållandena eller tidpunkten för valet har någon inverkan på röstningsaktiviteten, men om den tredje söndagen i april blir allmän valdag kan det möjligen bidra till att väljarna etablerar en röstningsvana och till att aktivera sådana som inte röstar att delta i valet.

Att mitt under året skjuta fram tidpunkten för kommunalvalet till våren och ändra fullmäktiges mandatperiod så att den börjar i juni förutsätter en ändring av vallagen och kommunallagen. Ändringen av fullmäktiges mandatperiod orsakar i någon mån även behov av andra ändringar i kommunallagen.

2 Föreslagna ändringar

De föreslagna ändringar är i anslutning till regeringens proposition till riksdagen med förslag till kommunallag och vissa andra lagar som har samband med den. I propositionen föreslås att vallagen ändras så att den finska benämningen för kommunalval 'kunnallisvaalit' ändras till 'kuntavaalit' och så att kommunalval ska förrättas den tredje söndagen i april. Valdagen för kommunalvalet skulle vara densamma som den nuvarande valdagen för riksdagsvalet. Kommunalalet och riksdagsvalet skulle alternera med två års mellanrum och det skulle alltså inte vara fråga om samtidiga val. 18 § 3 mom. i vallagen skulle ändras i fråga om att anteckna en sådan medborgare i en annan stat som inte har hemkommun i Finland men som i och med den nya kommunallagen är röstberättigad i kommunalval i röstregisteret. I proposi-

tionen föreslås dessutom att det görs vissa små tekniska ändringar i vallagen och att 5 § i vallagen ändras så att den motsvarar de ändringar i kommunindelningen som träder i kraft vid ingången av 2015. Ändringar i kommunindelningen som träder i kraft vid ingången av år 2015 är: Lavia går samman med Björneborg (statsrådets beslut 447/12.6.2014), Maaninka med Kuopio (statsrådets beslut 209/13.3.2014) samt Tarvasjoki med Lundo (statsrådets beslut 448/12.6.2014). Ändringarna påverkar inte valkretsgränserna.

I propositionen föreslås att kommunalval ordnas första gången i enlighet med den nya tidtabellen 2017, varvid det ordinarie kommunalvalet 2016 skjuts fram till april följande år.

Om den tredje söndagen i april är påskdagen eller söndagen efter påskdagen, är valdagen söndagen före påskdagen i enlighet med gällande 189 § 1 mom. i vallagen. Under åren 2015–2025 är den tredje söndagen i april påskdagen eller söndagen efter påskdagen under åren 2017, 2019, 2022, 2023 och 2025. Detta innebär att kommunalvalet skulle flyttas till söndagen före påskdagen åren 2017 och 2025.

I 144 § i vallagen föreslås bestämmelser om en ny valdag för kommunalvalet. I 150 § 1 mom. och 157 § 1 mom. i vallagen föreslås dessutom tekniska ändringar i vissa tidsfrister med anledning av ändringen av valdagen.

I lagens ikraftträdandebestämmelse föreskrivs att följande kommunalval ordnas 2017. Bestämmelser om att förlänga mandatperioden för de nuvarande fullmäktigeförsamlingarna till utgången av maj 2017 föreskrivs i kommunallagen, och regeringens proposition om kommunallagen behandlas samtidigt som denna proposition i riksdagen. I förslaget till kommunallag föreskrivs också om enskilda fullmäktigeledamöters möjlighet att om de så önskar bli befriade från sin fullmäktigeplats redan i slutet av 2016, varvid ersättare kallas in i hans eller hennes ställe för den återstående mandatperioden, dvs. till utgången av maj 2017.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för väljarna och förrättandet av valet

Röstningsaktiviteten i kommunalvalet har sjunkit till en ganska låg nivå. Det finns inga klara forskningsbevis för att tidpunkten för valet eller väderförhållandena skulle inverka på röstningsaktiviteten, men en flyttning av valet till våren kan förbättra möjligheterna att hålla utomhuskampanjer och valets synlighet i stadsbilden, vilket kan bidra till att aktivera väljarna. Att den tredje söndagen i april blir allmän valdag kan också bidra till att väljarna etablerar en röstningsvana. Att påsken under vissa valår infaller den tredje söndagen i april eller på söndagen före den försämrar visserligen delvis tanken på en allmän valdag. Valdagen för kommunalvalet måste inom den närmaste framtiden flyttas på grund av påsken 2017 och 2025.

Flyttningen av valdagen till våren har inte någon stor inverkan på förrättandet av valet i praktiken.

3.2 Konsekvenser för kommunernas verksamhet

Verkningarna av ändringen i fullmäktiges mandatperiod till följd av att valdagen flyttas bedöms mera ingående i regeringens proposition om kommunallagsreformen.

4 Beredningen av propositionen

En kommission tillsatt av finansministeriet i anslutning till beredningen av totalreformen av kommunallagen föreslog i sina beslutsförslag den 24 oktober 2013 bland annat att tidpunkten för kommunalvalet skjuts fram till våren och att valet förrättas den tredje söndagen i april, under ett s.k. demokrativeckoslut. Kommunvalvalet och riksdagsvalet ska enligt kommissionens förslag inte ordnas samtidigt, utan kommunvalet förrättas udda år i mitten av riksdagsvalperioden. Kommissionen föreslog att 2016 års kommunalval skjuts fram till april 2017 och att den nuvarande fullmäktigeperioden förlängs med ett knappt halvt år. Enligt kommissionens förslag görs inga ändringar i tidtabellen för riksdagsvalet. Om

riksdagen upplöses under pågående riksdagsvalperiod, väljs följande riksdag för den upplösta riksdagens återstående mandatperiod vid extra val enligt kommissionens förslag.

Justitieministeriet tillsatte den 20 december 2013 en parlamentarisk arbetsgrupp att utreda hur ovan nämnda kommissions förslag ska förverkligas och att bereda eventuella lagförslag. I sitt betänkande från maj 2014 förordade arbetsgruppen ovan nämnda kommissions förslag att flytta tidpunkten för kommunalvalet. Betänkandet innehöll ett förslag till en ändring av vallagen skrivet i form av en regeringsproposition. Arbetsgruppen föreslog inga ändringar i riksdagens valperiod efter eventuella förtida val, utan ansåg att man vid förtida riksdagsval väljer en riksdag för en ordinarie valperiod på fyra år oberoende av om följande riksdagsval infaller under samma år som eller ett annat år än kommunalvalet.

En öppen remissbehandling om propositionen har ordnats i slutet av sommaren 2014. Utlåtanden begärdes från finansministeriet, utrikesministeriet, kommunerna, partierna, Kommunförbundet och Befolkningsregistercentralen. Det kom in 128 utlåtanden.

Den största delen av remissinstanserna understödde en flyttning av kommunalvalet. Som fördelar med förslaget sågs regelbundna val och det nya fullmäktiges möjlighet att snabbt efter valet kunna fatta beslut om budgeten och budgetplanen. Det nya fullmäktige ska under fullmäktigeperiodens första år inte vara lika beroende av föregående fullmäktiges beslut som nu.

Enligt vissa kommuner kan en förskjutning av fullmäktiges mandatperiod så att den börjar redan i början av juni försvåra den årsrytm som varit bra i kommunalförvaltningen och i synnerhet i ekonomiplaneringen. De remissinstanser som var negativt inställda till förslaget konstaterade att det kan vara svårt för nya förtroendevalda att direkt inleda sitt arbete med att göra upp en budget utan någon längre introduktion i kommunens omvärld och ekonomiska situation, liksom att det nya fullmäktige genast i början av sin mandatperiod skulle få godkänna det gamla fullmäktiges bokslut och bevilja ansvarsfrihet.

Vissa remissinstanser ansåg det vara besvärligt att kommunalvalet skulle ordnas under påsken, vilket kan leda till ett behov av att ändra den ordinarie valtidspunkten samt svårigheter på grund av valfunktionärernas semestrar. Även tjänsteinnehavarnas semestrar konstaterades försvåra inledningen på arbetet i ett fullmäktige som påbörjar sitt arbete i juni. I vissa utlåtanden ansågs tiden mellan valet och fullmäktigeperiodens början vara för kort.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen ansluter sig till propositionen med förslag till kommunallag och vissa andra lagar som har samband med den som har lämnats till riksdagen. Avsikten är att fullmäktiges mandatperiod enligt bestämmelserna i kommunallagen ska börja från ingången av juni. I övergångs- och ikraftträdandebestämmelserna i kommunallagen föreskrivs att mandatperioden för de nuvarande fullmäktigeförsamlingarna ska fortsätta till utgången av maj 2017. Likaså föreskrivs om enskilda fullmäktigeledamöters möjlighet att om de så önskar bli befriade från sin fullmäktigeplats redan i slutet av 2016, varvid ersättare kallas in i hans eller hennes ställe för den återstående mandatperioden, dvs. till utgången av maj 2017.

Desutom ändras kommunstrukturlagen så att de samgående kommunerna i eventuella kommunsammanslagningar som träder i kraft 2017 kan ordna kommunalval redan 2016 och att mandatperioden för kommunfullmäktige i den nya kommunen då skulle sträcka sig till utgången av maj 2021. År 2021 förrättas ordinarie kommunalval. I april 2017 ordnas således inget kommunalval i de sammanslagna kommunerna.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som den nya kommunallag som nu behandlas i riksdagen. Det föreslås att kommunalval ordnas första gången enligt den nya tidtabellen i april 2017. Det ordinarie kommunalvalet 2016 skjuts således fram till april 2017 och mandatperioden för de nuvarande fullmäkti-

geförsamlingar som avslutar sin mandatperiod i slutet av 2016 förlängs med fem månader till utgången av maj 2017.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

På grundlagsnivå föreskrivs inte om tidpunkten för kommunalval eller om fullmäktiges mandatperiod. I 14 § 3 mom. i grundlagen föreskrivs om rätt att rösta i kommunalval och kommunala folkomröstningar.

Förslaget om att mandatperioden för de nuvarande fullmäktigeförsamlingarna ska förlängas med fem månader till utgången av maj 2017 ska utvärderas ur grundlagssynvinkel. Något förslag om att mandatperioden ska förlängas ingår i sig inte i denna proposition, utan i propositionen som gäller kommunalvalsreformen. Den tidtabell för kommunalvalet som föreslås även i denna proposition förutsätter dock att mandatperioden för de nuvarande fullmäktigeförsamlingarna förlängs och därför bedöms saken i samband även med denna proposition.

Vid behandlingen av den ändring i vallagen som handlade om att flytta tidpunkten för riksdagsvalet från mars till april och förlänga mandatperioden för den dåvarande riksdagen med en månad konstaterade grundlagsutskottet att 24 § i grundlagen lägger fast en fyraårsrytm för valperioderna, men säger inte att valperioden ska vara fyra år lång. Den för-

längning av den sittande riksdagens mandatperiod som flyttningen av valdagen innebär var enligt utskottet så pass kort att den inte utgjorde något konstitutionellt dilemma (se (GrUB 2/2010 rd, s. 2).

I ovan beskrivna fall förlängde riksdagen sin mandattid genom lag. När det gäller förlängningen av fullmäktiges mandatperioder är tolkningssituationen en annan. Skillnaden är också det att det inte föreskrivs på grundlagsnivå om fullmäktiges mandatperiod, utan regleringen bygger på kommunallagen och i fråga om tidpunkten för val på vallagen. I princip kan en sådan reglering övervägas när en normal lag stiftas. Utifrån detta verkar det som om den förlängning av mandatperioden för de nuvarande fullmäktigeförsamlingarna genom lag som den planerade valtidsplanen förutsätter inte skulle medföra några problem ur grundlagssynvinkel. Däremot kan kommuninvånarnas självstyrelse och därmed rätt att själva välja sina organ liksom legitimiteten för fullmäktiges ställning allmänt och fullmäktigeledamöternas rättsliga ställning dock vara en grund för att inte genom lag ingripa i mandatperioden för de nuvarande fullmäktigeförsamlingarna.

Enligt regeringens uppfattning ska propositionen föras till riksdagens grundlagsutskott för behandling.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av vallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vallagen (714/1998) 1 §, den finska språkdräkten i 2 § 3 mom., 3 §, 5 §, den finska språkdräkten i 7 § 2 mom., 9 § 1 mom., 13 § 2 och 3 mom., 14 § 3 mom., 15 § 2 mom., 16 § 3 mom., 18 § 2 och 3 mom., 19 § 1 mom., den finska språkdräkten i 22 § och i 31 §, 34 § 2 mom., den finska språkdräkten i 37 § 2 mom., i 41 § 5 mom., i 44 § 3 mom. och i 58 § 1 mom., 64 § 1 mom., den finska språkdräkten i 76 § 1 mom. och i 81 § 1 mom., 82 § 2 och 4 mom., den finska språkdräkten i 84 §, i 91 §, i rubriken för 95 § och i 98 § 2 mom., 101 § 2 mom., den finska språkdräkten i 104 § 2 mom., i 105 § 2 mom., i 106 § 1 och 5 mom., i rubriken för 11 kap. och i mellanrubriken före 144 §, 144 §, den finska språkdräkten i mellanrubriken före 145 §, 146 § 1 mom., 150 §, den finska språkdräkten i mellanrubriken före 151 §, 157 § 1 mom. och den finska språkdräkten i 188 § 2 mom.,

av dem 5 § sådan den lyder i lag 271/2013, 9 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 247/2002, 868/2003 och 1263/2007, 13 § 3 mom., 64 § 1 mom., 82 § 4 mom. och 188 § 2 mom. sådana de lyder i lag 247/2002, 15 § 2 mom., 16 § 3 mom., 18 § 2 mom., 41 § 5 mom., 76 § 1 mom., rubriken för 95 § och 150 § sådana de lyder i lag 496/2013, 18 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1213/2013, 34 § 2 mom. sådant det lyder i lag 431/2010, 82 § 2 mom. sådant det lyder i lag 218/2004 samt 104 § 2 mom. och 105 § 2 mom. sådana de lyder i lag 300/2009, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som i grundlagen och kommunallagen (365/1995) föreskrivs om val innehåller denna lag bestämmelser om förrättandet av

- 1) val av riksdagsledamöter (*riksdagsval*),
- 2) val av republikens president (*presidentval*),
- 3) kommunalval,
- 4) val av finländska ledamöter till Europaparlamentet (*Europaparlamentsval*).

Bestämmelser om kommunalval i landskapet Åland finns i landskapets lagstiftning.

3 §

Valbarhet

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republi-

kens president finns i grundlagen och bestämmelser om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. Bestämmelser om valbarhet vid Europaparlamentsval finns i 164 §.

5 §

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande valkretsar:

- 1) Helsingfors valkrets, som omfattar Helsingfors stad,
- 2) Nylands valkrets, som omfattar kommunerna Askola, Borgnäs, Borgå, Esbo, Granulla, Hangö, Hyvinge, Högfors, Ingå, Kervo, Kyrkslätt, Lappträsk, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Mörskom, Nurmijärvi, Pukkila, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Träskända, Tusby, Vanda och Vichtis,
- 3) Egentliga Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Aura, Gustavs, Kimitoön,

Koski Tl, Laitila, Loimaa, Lundo, Marttila, Masku, Mynämäki, Nousis, Nystad, Näändal, Oripää, Pargas, Pemar, Pyhäranta, Pöytyä, Reso, Rusko, Sagu, Salo, Somero, S:t Karins, Tövsala, Vehmaa och Åbo,

4) Satakunta valkrets, som omfattar kommunerna Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kjulo, Kumo, Luvia, Nakkila, Päämark, Raumo, Sastmola, Siikainen, Säkylä och Ulvsby,

5) Landskapet Ålands valkrets, som omfattar kommunerna Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sottunga, Sund och Vårdö,

6) Tavastlands valkrets, som omfattar kommunerna Asikkala, Forssa, Hartola, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humppila, Hämeenkoski, Janakkala, Jockis, Kärkölä, Lahtis, Loppi, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tavastehus och Ypäjä,

7) Birkalands valkrets, som omfattar kommunerna Akaa, Birkala, Ikalis, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tammerfors, Tavastkyro, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virtdois och Ylöjärvi,

8) Sydöstra Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Enonkoski, Fredrikshamn, Heinävesi, Hirvensalmi, Iitti, Imatra, Jorois, Juva, Kangasniemi, Kotka, Kouvola, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Mäntyharju, Nyslott, Parikkala, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Pyttis, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, S:t Michel, Sulkava, Taipalsaari, Villmanstrand och Virolahti,

9) Savolax-Karelen valkrets, som omfattar kommunerna Idensalmi, Ilomants, Joensuu, Juankoski, Juuka, Kaavi, Keitele, Kitee, Kiuruvesi, Kontiolahti, Kuopio, Lapinlahti, Lepävirta, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Pielavesi, Polvijärvi, Rautalampi, Rautavaara, Rääkkylä, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tohmajärvi, Tuusniemi, Valtimo, Varkaus, Vesanto och Vieremä,

10) Vasa valkrets, som omfattar kommunerna Alajärvi, Alavus, Bötom, Etseri, Evijärvi, Halsua, Ilmajoki, Jakobstad, Jalasjärvi, Kannus, Karleby, Kaskö, Kauhajoki, Kauhava,

Kaustby, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Kuortane, Kurikka, Laihela, Lap-pajärvi, Lappo, Larsmo, Lestijärvi, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Perho, Seinäjoki, Soini, Storkyro, Storå, Toholampi, Vasa, Vetil, Vimpeli, Vörå och Östermark,

11) Mellersta Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Äänekoski,

12) Uleåborgs valkrets, som omfattar kommunerna Alavieska, Brahestad, Haapajärvi, Haapavesi, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Kalajoki, Karlö, Kempele, Kuhmo, Kuusamo, Kärsämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Paltamo, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala och Ylivieska,

13) Lapplands valkrets, som omfattar kommunerna Enare, Enontekis, Kemi, Kemi-järvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Torneå, Utsjoki och Övertorneå.

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vilkas antal och placering kommunstyrelsen beslutar och vilka det skall finnas åtminstone ett i varje kommun om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som bestäms genom förordning av statsrådet samt vid kommunalval de allmänna förhandsröstningsställen i landskapet Åland som bestäms genom förordning av statsrådet,

3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra genom beslut av kommunstyrelsen an-

givna verksamhetsenheter inom socialvården samt straffanstalter (anstalt),

4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs.

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Den kommunala centralvalnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som lämnats till centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga.

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet. På nämnden i fråga tillämpas i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om den kommunala centralvalnämnden.

14 §

Den kommunala centralvalnämndens arbete

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller om rätten att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 §

Valnämnd och valbestyrelse

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Vid kommunalval ska medlemmarna och ersättarna dock på motsvarande sätt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare för förhandsröstning som verkställs i anstalter ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Den som är uppställd som kandidat vid valet kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen.

16 §

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och framläggande av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, rätt att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ eller kommunens ekonomi.

18 §

Upprättande av och uppgifter i rösträttsregister

Beträffande varje röstberättigad tas följande uppgifter in i rösträttsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) vid andra val än kommunalval den valkrets som avses i 5 §,
- 4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,
- 5) röstningsområde,
- 6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,

7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,

8) vid andra val än kommunalval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,

9) den magistrat inom vars verksamhetsområde hemkommunen är belägen,

10) datum för införande i registret,

11) uppgift om en sådan spärmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, ska folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Om folkbokföringskommunen inte längre hör till finskt territorium, ska Helsingfors stad antecknas i stället för den. Om en sådan medborgare i en annan stat som är röstberättigad vid Europaparlamentsval och kommunalval inte har hemkommun i Finland, ska rösträttskommunen antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Den röstberättigade hör i detta fall till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

19 §

Tilläggsuppgifter som ska införas i rösträttsregistret vid kommunalval och Europaparlamentsval

Vid kommunalval införs i rösträttsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad som inte är finsk medborgare uppgift om

1) medborgarskap,

2) den tidsperiod han eller hon utan avbrott har haft hemkommun i Finland, om inte han eller hon är medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Island eller Norge,

34 §

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Angående beslutet ska det avfattas en kungörelse. Kungörelsen ska delges de valombud som partierna har uppgett och hållas framlagd i myndighetens sammanträdeslokal samt vid kommunalval offentliggöras på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända och vid övriga val offentliggöras i den officiella tidningen.

64 §

Inlämnande av valkuverten till valkrets-nämnden

Vid andra val än kommunalval ska den kommunala centralvalnämnden tillsluta valkuverten i ett hållbart omslag sorterade enligt röstningsområde. Till försändelsen fogas uppgifter om antalet valkuvert i varje grupp, i vilka kuverten har sorterats. Försändelsen förseglas och på omslaget antecknas valkrets-nämndens adress och avsändaren. Försändelsen ska skyndsamt sändas till valkrets-nämnden på det sätt som denna bestämmer.

82 §

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller om tryggandet av valhemligheten annars kräver det av grundad anledning, ska den kommunala centralvalnämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkrets-nämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsröster-

na och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Valnämnderna i dessa röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan sänder röstsedlarna till centralvalnämnden för preliminär räkning.

Den kommunala centralvalnämnden ska öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnämnden ska preliminärt räkna dessa röstsedlar med tillämpning av vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval ska centralvalnämnden därefter med tillämpning av 64 § 1 mom. sända valkretsnaämndens röstsedlarna, protokollet från centralvalnämndens sammanträde samt valnämndernas valprotokoll.

101 §

Besvärsmätt och besvärsgrunder

Dessutom får beslutet på den grunden att valet har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

- 1) varje röstberättigad person inom valkretsen eller kommunen i fråga,
- 2) kommunmedlemmarna vid kommunalval.

144 §

Valdag

Valdagen vid kommunalval är den tredje söndagen i april.

146 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid kommunalval får kandidater ställas upp av

- 1) partier,
- 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

150 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid kommunalval krävs minst tio röstberättigade kommuninvånare. I kommuner där invånarantalet enligt de uppgifter som vid utgången av den 30 november året före valåret finns i befolkningsdatasystemet är högst 1 500, får en valmansförening dock bildas av minst tre röstberättigade kommuninvånare, och i kommuner där antalet invånare är över 1 500 men högst 2 000, får en valmansförening bildas av minst fem röstberättigade kommuninvånare.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund, som ska innehålla följande uppgifter:

- 1) omnämnande av vilket kommunalval det är fråga om,
- 2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck,
- 3) varje medlems namn, födelsetid och adress,
- 4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad i kommunen i fråga,
- 5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, ska den kommunala centralvalnämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

157 §

*Val av fullmäktigeledamöter utan förrättande
av val*

Om antalet för val godkända kandidater är lika stort som det antal fullmäktigeledamöter som ska väljas, förrättas inga val, utan den kommunala centralvalnämnden förklarar vid ett sammanträde den söndag som avses i 144

§ att de godkända kandidaterna har valts till fullmäktigeledamöter. Om antalet kandidater är mindre än det antal fullmäktigeledamöter som ska väljas i valet, blir antalet fullmäktigeledamöter tills vidare ofullständigt.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Det kommunalval som följer efter
ikraftträdandet av denna lag förrättas 2017.

Helsingfors den 4 december 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Försvarsminister *Carl Haglund*

Lag

om ändring av vallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vallagen (714/1998) 1 §, den finska språkdräkten i 2 § 3 mom., 3 §, 5 §, den finska språkdräkten i 7 § 2 mom., 9 § 1 mom., 13 § 2 och 3 mom., 14 § 3 mom., 15 § 2 mom., 16 § 3 mom., 18 § 2 och 3 mom., 19 § 1 mom., den finska språkdräkten i 22 § och i 31 §, 34 § 2 mom., den finska språkdräkten i 37 § 2 mom., i 41 § 5 mom., i 44 § 3 mom. och i 58 § 1 mom., 64 § 1 mom., den finska språkdräkten i 76 § 1 mom. och i 81 § 1 mom., 82 § 2 och 4 mom., den finska språkdräkten i 84 §, i 91 §, i rubriken för 95 § och i 98 § 2 mom., 101 § 2 mom., den finska språkdräkten i 104 § 2 mom., i 105 § 2 mom., i 106 § 1 och 5 mom., i rubriken för 11 kap. och i mellanrubriken före 144 §, 144 §, den finska språkdräkten i mellanrubriken före 145 §, 146 § 1 mom., 150 §, den finska språkdräkten i mellanrubriken före 151 §, 157 § 1 mom. och den finska språkdräkten i 188 § 2 mom.,

av dem 5 § sådan den lyder i lag 271/2013, 9 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 247/2002, 868/2003 och 1263/2007, 13 § 3 mom., 64 § 1 mom., 82 § 4 mom. och 188 § 2 mom. sådana de lyder i lag 247/2002, 15 § 2 mom., 16 § 3 mom., 18 § 2 mom., 41 § 5 mom., 76 § 1 mom., rubriken för 95 § och 150 § sådana de lyder i lag 496/2013, 18 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1213/2013, 34 § 2 mom. sådant det lyder i lag 431/2010, 82 § 2 mom. sådant det lyder i lag 218/2004 samt 104 § 2 mom. och 105 § 2 mom. sådana de lyder i lag 300/2009,

som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som bestäms om val i grundlagen och kommunallagen (365/1995) gäller denna lag förrättandet av

- 1) val av riksdagsledamöter (riksdagsval),
- 2) val av republikens president (presidentval),
- 3) kommunalval och
- 4) val av finländska ledamöter till Europaparlamentet (Europaparlamentsval).

Bestämmelser om kommunalval i landskapet Åland ingår i landskapets lagstiftning.

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som i *grundlagen och kommunallagen (365/1995) föreskrivs om val innehåller denna lag bestämmelser om förrättandet av*

- 1) val av riksdagsledamöter (riksdagsval),
- 2) val av republikens president (presidentval),
- 3) kommunalval,
- 4) val av finländska ledamöter till Europaparlamentet (Europaparlamentsval).

Bestämmelser om kommunalval i landskapet Åland finns i landskapets lagstiftning.

3 §

Valbarhet

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republikens president ingår i grundlagen och bestämmelser om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. Om valbarhet vid Europaparlamentsval gäller 164 §.

5 §

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande valkretsar:

1) Helsingfors valkrets, till vilken hör Helsingfors stad,

2) Nylands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Askola, Borgnäs, Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Hyvinge, Högfors, Ingå, Kervo, Kyrkslätt, Lapträsk, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Mörskom, Nurmijärvi, Pukkila, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Träskända, Tusby, Vanda och Vichtis,

3) Egentliga Finlands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Aura, Gustavs, Kimitoön, Koski Tl, Laitila, Loimaa, Lundo, Marttila, Masku, Mynämäki, Nousis, Nystad, Näändal, Oripää, Pargas, Pemar, Pyhärinta, Pöytyä, Reso, Rusko, Sagu, Salo, Somero, S:t Karins, *Tarvasjoki*, Tövsala, Vehmaa och Åbo,

4) Satakunta valkrets, till vilken hör följande kommuner: Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kjulo, Kumo, *Luvia*, Luvia, Nakkila, Påmark, Raumo, Sastmola, Siikainen, Säskylä och Ulvsby,

5) Landskapet Ålands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sottunga, Sund och Vårdö,

6) Tavastlands valkrets till vilken hör följande kommuner: Asikkala, Forssa, Hartola, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humpila, Hämeenkoski, Janakkala, Jockis, Kärkö-

3 §

Valbarhet

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republikens president finns i grundlagen och bestämmelser om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. *Bestämmelser om valbarhet vid Europaparlamentsval finns i 164 §.*

5 §

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande valkretsar:

1) Helsingfors valkrets, *som omfattar* Helsingfors stad,

2) Nylands valkrets, *som omfattar* kommunerna Askola, Borgnäs, Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Hyvinge, Högfors, Ingå, Kervo, Kyrkslätt, Lapträsk, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Mörskom, Nurmijärvi, Pukkila, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Träskända, Tusby, Vanda och Vichtis,

3) Egentliga Finlands valkrets, *som omfattar* kommunerna Aura, Gustavs, Kimitoön, Koski Tl, Laitila, Loimaa, Lundo, Marttila, Masku, Mynämäki, Nousis, Nystad, Näändal, Oripää, Pargas, Pemar, Pyhärinta, Pöytyä, Reso, Rusko, Sagu, Salo, Somero, S:t Karins, Tövsala, Vehmaa och Åbo,

4) Satakunta valkrets, *som omfattar* kommunerna Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kjulo, Kumo, Luvia, Nakkila, Påmark, Raumo, Sastmola, Siikainen, Säskylä och Ulvsby,

5) Landskapet Ålands valkrets, *som omfattar* kommunerna Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sottunga, Sund och Vårdö,

6) Tavastlands valkrets, *som omfattar* kommunerna Asikkala, Forssa, Hartola, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humpila, Hämeenkoski, Janakkala, Jockis, Kärköla, Lahtis, Loppi, Nastola, Orimattila, Padasjoki,

lä, Lahtis, Loppi, Nastola, Orimattila, Pada-sjoki, Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tavaste-hus och Ypäjä,

7) Birkalands valkrets, till vilken hör följande kommuner Akaa, Birkala, Ikalis, Juupa-joki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Punkalai-dun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tammerfors, Tavastkyro, Urjala, Valkeakoski, Vesi-lahti, Virdois och Ylöjärvi,

8) Sydöstra Finlands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Enonkoski, Fredriks-hamn, Heinävesi, Hirvensalmi, Iitti, Imatra, Jorois, Juva, Kangasniemi, Kotka, Kouvola, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Mäntyharju, Nyslott, Parikkala, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Pyttis, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, S:t Michel, Sulkava, Tai-palsaari, Villmanstrand och Virolahti,

9) Savolax-Karelens valkrets, till vilken hör följande kommuner: Idensalmi, Ilomants, Jo-ensuu, Juankoski, Juuka, Kaavi, Keitele, Kitee, Kiuruvesi, Kontiolahti, Kuopio, Lapin-lahti, Leppävirta, Lieksa, Liperi, *Maaninka*, Nurmes, Outokumpu, Pielavesi, Polvijärvi, Rautalampi, Rautavaara, Rääkkylä, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tohmajärvi, Tuusniemi, Valtimo, Varkaus, Vesanto och Vieremä,

10) Vasa valkrets, till vilken hör följande kommuner: Alajärvi, Alavus, Bötom, Etseri, Evi-järvi, Halsua, Ilmajoki, Jakobstad, Jala-sjärvi, Kannus, Karleby, Kaskö, Kauhajoki, Kauhava, Kaustby, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Kuortane, Kurikka, Laihe-la, Lappajärvi, Lappo, Larsmo, Lestijärvi, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Perho, Seinäjoki, Soini, Storkyro, Storå, Toholampi, Vasa, Vetil, Vimpeli, Vörå och Östermark,

11) Mellersta Finlands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Ääneko-ski,

12) Uleåborgs valkrets, till vilken hör följande kommuner: Alavieska, Brahestad, Haapajärvi, Haapavesi, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Kalajoki, Karlö, Kempele, Kuhmo, Kuusamo, Kärämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi,

Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tavastehus och Ypäjä,

7) Birkalands valkrets, *som omfattar* kom-munerna Akaa, Birkala, Ikalis, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Punkalai-dun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tammerfors, Tavastkyro, Urjala, Valkeakoski, Vesi-lahti, Virdois och Ylöjärvi,

8) Sydöstra Finlands valkrets, *som omfattar* kommunerna Enonkoski, Fredrikshamn, Hei-nävesi, Hirvensalmi, Iitti, Imatra, Jorois, Juva, Kangasniemi, Kotka, Kouvola, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Mäntyharju, Nyslott, Parikkala, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Pyttis, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, S:t Michel, Sulkava, Taipalsaari, Villmanstrand och Virolahti,

9) Savolax-Karelens valkrets, *som omfattar* kommunerna Idensalmi, Ilomants, Joensuu, Juankoski, Juuka, Kaavi, Keitele, Kitee, Kiuruvesi, Kontiolahti, Kuopio, Lapinlahti, Lep-pävirta, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Pielavesi, Polvijärvi, Rautalampi, Rautavaa-ra, Rääkkylä, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonen-joki, Tervo, Tohmajärvi, Tuusniemi, Valti-mo, Varkaus, Vesanto och Vieremä,

10) Vasa valkrets, *som omfattar* kommu-nerna Alajärvi, Alavus, Bötom, Etseri, Evi-järvi, Halsua, Ilmajoki, Jakobstad, Jalasjärvi, Kannus, Karleby, Kaskö, Kauhajoki, Kauha-va, Kaustby, Korsholm, Korsnäs, Kristine-stad, Kronoby, Kuortane, Kurikka, Laihela, Lappajärvi, Lappo, Larsmo, Lestijärvi, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Perho, Seinäjoki, Soini, Storkyro, Storå, Toholampi, Vasa, Vetil, Vimpeli, Vörå och Östermark,

11) Mellersta Finlands valkrets, *som omfat-tar* kommunerna Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Äänekoski,

12) Uleåborgs valkrets, *som omfattar* kommunerna Alavieska, Brahestad, Haapa-järvi, Haapavesi, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Ka-lajoki, Karlö, Kempele, Kuhmo, Kuusamo, Kärämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Paltamo, Puda-sjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhän-tä, Reisjärvi, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Sii-

Muhos, Nivala, Oulainen, Paltamo, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala och Ylivieska,

13) Lapplands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Enare, Enontekis, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Torneå, Utsjoki och Övertorneå.

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vilkas antal och placering kommunstyrelsen beslutar och vilka det skall finnas åtminstone ett i varje kommun om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som bestäms genom förordning av statsrådet samt vid kommunalval de allmänna förhandsröstningsställen i landskapet Åland som bestäms genom förordning av statsrådet,

3) de sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra verksamhetsenheter inom socialvården som anges i beslut av kommunstyrelsen samt straffanstalter (anstalt),

4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs.

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Den kommunala centralvalnämnden består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett nödvändigt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna skall ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna skall i mån av möjlighet företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommu-

kalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala och Ylivieska,

13) Lapplands valkrets, som omfattar kommunerna Enare, Enontekis, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Torneå, Utsjoki och Övertorneå.

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vilkas antal och placering kommunstyrelsen beslutar och vilka det skall finnas åtminstone ett i varje kommun om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som bestäms genom förordning av statsrådet samt vid kommunalval de allmänna förhandsröstningsställen i landskapet Åland som bestäms genom förordning av statsrådet,

3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra genom beslut av kommunstyrelsen angivna verksamhetsenheter inom socialvården samt straffanstalter (anstalt),

4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs.

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Den kommunala centralvalnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i

nen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som tillställts centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga.

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet och för vilken i tillämpliga delar gäller vad som i denna lag bestäms om kommunal centralvalnämnd.

14 §

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte den i 50 § kommunallagen nämnda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller rätt att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 §

Valnämnd och valbestyrelse

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Vid kommunalval ska medlemmarna och ersättarna dock på motsvarande sätt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare för förhandsröstning som verkställs i anstalter ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. En person som är uppställd som kandidat vid valet kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen.

kommunen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som *lämnats till* centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga.

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet. *På nämnden i fråga tillämpas i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om den kommunala centralvalnämnden.*

14 §

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen *avsedda* förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller om rätten att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 §

Valnämnd och valbestyrelse

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Vid kommunalval ska medlemmarna och ersättarna dock på motsvarande sätt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare för förhandsröstning som verkställs i anstalter ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. *Den* som är uppställd som kandidat vid valet kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen.

16 §

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i 50 § i kommunallagen nämnda förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och framläggande av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, rätt att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ eller kommunens ekonomi.

16 §

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i kommunallagen *avsedda* förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och framläggande av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, rätt att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ eller kommunens ekonomi.

18 §

Upprättande av och uppgifter i rösträtsregister

Beträffande varje röstberättigad tas följande uppgifter in i rösträtsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) vid andra val än kommunalval den valkrets som avses i 5 §,
- 4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,
- 5) röstningsområde,
- 6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,
- 7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,
- 8) vid andra val än kommunalval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,
- 9) den magistrat inom vars ämbetsdistrikt hemkommunen är belägen,
- 10) datum för införande i registret,
- 11) uppgift om en sådan spärmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, ska folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun antecknas i rösträtsregistret i stället för hemkommunen. Om folkbokfö-

18 §

Upprättande av och uppgifter i rösträtsregister

Beträffande varje röstberättigad tas följande uppgifter in i rösträtsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) vid andra val än kommunalval den valkrets som avses i 5 §,
- 4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,
- 5) röstningsområde,
- 6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,
- 7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,
- 8) vid andra val än kommunalval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,
- 9) den magistrat inom vars *verksamhetsområde* hemkommunen är belägen,
- 10) datum för införande i registret,
- 11) uppgift om en sådan spärmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, ska folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun antecknas i rösträtsregistret i stället för hemkommunen. Om folkbokfö-

ringskommunen inte längre hör till finskt territorium, ska Helsingfors stad antecknas i stället för den. Om en sådan medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen som är röstberättigad vid Europaparlamentsval inte har hemkommun i Finland, ska rösträttskommunen antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Den röstberättigade hör i detta fall till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

ringskommunen inte längre hör till finskt territorium, ska Helsingfors stad antecknas i stället för den. Om en sådan medborgare i en annan *stat* som är röstberättigad vid Europaparlamentsval och kommunalval inte har hemkommun i Finland, ska rösträttskommunen antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Den röstberättigade hör i detta fall till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

19 §

Tilläggsuppgifter som skall införas i rösträttsregistret vid kommunalval och Europaparlamentsval

Vid kommunalval införs i rösträttsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad som inte är finsk medborgare uppgift om

- 1) medborgarskap,
- 2) den tidsperiod han eller hon utan avbrott har haft hemkommun i Finland, om han eller hon inte är medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge,

19 §

Tilläggsuppgifter som ska införas i rösträttsregistret vid kommunalval och Europaparlamentsval

Vid kommunalval införs i rösträttsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad som inte är finsk medborgare uppgift om

- 1) medborgarskap,
- 2) den tidsperiod han eller hon utan avbrott har haft hemkommun i Finland, om *inte* han eller hon är medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen *eller* i Island eller Norge,

34 §

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Angående beslutet ska avfattas en kungörelse som ska delges de valombud som partierna har meddelat och som ska uppsättas till påseende i myndighetens sammanträdeslokal samt vid kommunalval offentliggöras på det sätt som kommunens tillkännagivanden meddelas för kännedom och vid övriga val i den officiella tidningen.

34 §

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Angående beslutet ska *det* avfattas en kungörelse. *Kungörelsen* ska delges de valombud som partierna har *uppgett* och *hållas framlagd* i myndighetens sammanträdeslokal samt vid kommunalval offentliggöras på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända och vid övriga val offentliggöras i den officiella tidningen.

64 §

Inlämnande av valkuverten till valkrets-nämnden

Vid andra val än kommunalval skall den kommunala centralvalnämnden tillsluta valkuverten i ett hållbart omslag sorterade enligt röstningsområde. Till försändelsen fogas uppgifter om antalet valkuvert i varje grupp, i vilka kuverten har sorterats. Försändelsen förseglas och på omslaget antecknas valkrets-nämndens adress och avsändaren. Försändelsen tillställs i brådslande ordning valkrets-nämnden på det sätt som denna bestämmer.

64 §

Inlämnande av valkuverten till valkrets-nämnden

Vid andra val än kommunalval *ska* den kommunala centralvalnämnden tillsluta valkuverten i ett hållbart omslag sorterade enligt röstningsområde. Till försändelsen fogas uppgifter om antalet valkuvert i varje grupp, i vilka kuverten har sorterats. Försändelsen förseglas och på omslaget antecknas valkrets-nämndens adress och avsändaren. Försändelsen *ska skyndsamt sändas till* valkrets-nämnden på det sätt som denna bestämmer.

82 §

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller om tryggandet av valhemligheten annars kräver det av grundad anledning, skall den kommunala centralvalnämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkrets-nämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Valnämnderna i dessa röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan tillställer centralvalnämnden röstsedlarna för preliminär räkning.

Den kommunala centralvalnämnden skall öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnämnden skall preliminärt räkna dessa röstsedlar och

82 §

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller om tryggandet av valhemligheten annars kräver det av grundad anledning, *ska* den kommunala centralvalnämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkrets-nämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Valnämnderna i dessa röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan *sänder röstsedlarna till* centralvalnämnden för preliminär räkning.

Den kommunala centralvalnämnden ska öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnämnden ska preliminärt räkna dessa röstsedlar *med*

då i tillämpliga delar iaktta vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval skall centralvalnämnden därefter tillställa valkrets-nämnden röstsedlarna, protokollet från centralvalnämndens sammanträde samt valnämndernas valprotokoll och därvid i tillämpliga delar iaktta vad som föreskrivs i 64 § 1 mom.

tillämpning av vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval ska centralvalnämnden därefter med tillämpning av 64 § 1 mom. sända valkrets-nämnden röstsedlarna, protokollet från centralvalnämndens sammanträde samt valnämndernas valprotokoll.

101 §

Besvärshätt och besvärshrunder

Dessutom får beslutet på den grunden att valet har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

- 1) varje röstberättigad person inom valkretsen eller kommunen i fråga; och
- 2) vid kommunalval av kommunmedlemmarna.

101 §

Besvärshätt och besvärshrunder

Dessutom får beslutet på den grunden att valet har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

- 1) varje röstberättigad person inom valkretsen eller kommunen i fråga,
- 2) *kommunmedlemmarna vid kommunalval.*

144 §

Valdag

Valdagen vid kommunalval är den fjärde söndagen i oktober.

144 §

Valdag

Valdagen vid kommunalval är den *tredje* söndagen i *april*.

146 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid kommunalval får kandidater ställas upp av

- 1) partier, och
 - 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.
-

146 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid kommunalval får kandidater ställas upp av

- 1) partier,
 - 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.
-

150 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som ställer

150 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som stäl-

upp en kandidat vid kommunalval krävs minst tio röstberättigade kommuninvånare. I kommuner där invånarantalet enligt de uppgifter som vid utgången av den 31 maj valåret finns i befolkningsdatasystemet är högst 1 500, får en valmansförening dock bildas av minst tre röstberättigade kommuninvånare, och i kommuner där antalet invånare är över 1 500 men högst 2 000, får en valmansförening bildas av minst fem röstberättigade kommuninvånare.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund, som ska innehålla följande uppgifter:

- 1) omnämmande av vilket kommunval det är fråga om,
- 2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck,
- 3) varje medlems namn, födelsetid och adress,
- 4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad i kommunen i fråga,
- 5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, ska den kommunala centralvalnämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder

157 §

Val av fullmäktigeledamöter utan förrättande av val

Finns för val godkända kandidater till samma antal som antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas, förrättas inga val, utan den kommunala centralvalnämnden förklarar vid ett sammanträde den fjärde söndagen i oktober att de godkända kandidaterna har valts till fullmäktigeledamöter. Är kandidaternas sammanlagda antal mindre än antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas i valet, blir antalet fullmäktigeledamöter tills vidare ofullständigt.

upp en kandidat vid kommunalval krävs minst tio röstberättigade kommuninvånare. I kommuner där invånarantalet enligt de uppgifter som vid utgången av den 30 november året före valåret finns i befolkningsdatasystemet är högst 1 500, får en valmansförening dock bildas av minst tre röstberättigade kommuninvånare, och i kommuner där antalet invånare är över 1 500 men högst 2 000, får en valmansförening bildas av minst fem röstberättigade kommuninvånare.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund, som ska innehålla följande uppgifter:

- 1) omnämmande av vilket kommunval det är fråga om,
- 2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck,
- 3) varje medlems namn, födelsetid och adress,
- 4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad i kommunen i fråga,
- 5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, ska den kommunala centralvalnämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

157 §

Val av fullmäktigeledamöter utan förrättande av val

Om antalet för val godkända kandidater är lika stort som det antal fullmäktigeledamöter som ska väljas, förrättas inga val, utan den kommunala centralvalnämnden förklarar vid ett sammanträde den söndag som avses i 144 § att de godkända kandidaterna har valts till fullmäktigeledamöter. Om antalet kandidater är mindre än det antal fullmäktigeledamöter som ska väljas i valet, blir antalet fullmäktigeledamöter tills vidare ofullständigt.

Denna lag träder i kraft den 2015.

Det kommunalval som följer efter denna lags ikraftträdande förrättas 2017 i enlighet med vad som föreskrivs i vallagen.